

Odborný posudok
k výskytu chránených druhov živočíchov na ul. Pri Šajbách v Bratislave
– parcela č. 4757/4, 4784/143, 4784/144 a 4784/260 v k.ú. Rača

RNDr. Peter Krempaský, ekolog, <http://peter-krempasky-ekolog.webnode.sk/>
Bratislava, november 2017

Úvod

Posudok je vypracovaný na základe objednávky pre spoločnosť AQUIFER, s.r.o., Bleduľová 66, 841 08 Bratislava. Potreba spracovania predmetného posudku vyplynula zo stanoviska Okresného úradu Bratislava z hľadiska ochrany prírody a krajiny k navrhovanej činnosti „Polyfunkčný komplex RENDEZ VOUS“, Bratislava – Rača, vydaného pod č. OU-BA-OSZP3-2017/043984/HRB dňa 12.4.2017.

Účelom posudku je vyhodnotiť podmienky pre výskyt chránených druhov živočíchov (stavovcov) na lokalite plánovanej výstavby polyfunkčného komplexu RENDEZ VOUS, identifikovať možné vplyvy navrhovanej činnosti a navrhnúť opatrenia na ich minimalizáciu.

Za chránené druhy živočíchov sa pre účely tohto posudku považujú druhy stavovcov, uvedené vo vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Charakteristika lokality z hľadiska podmienok pre výskyt chránených živočíchov

Lokalita s navrhovanou výstavbou sa nachádza na okraji zastavaného územia mesta Bratislava, v mestskej časti Bratislava – Rača, na križovatke ulíc Pri Šajbách, Dopravná a Sklabinská. Zaberá parcely číslo 4757/4, 4784/143, 4784/144 a 4784/260 v k. ú. Rača o celkovej výmere približne 1,8 ha, na katastri nehnuteľností vedené ako ostatné plochy a zastavané plochy a nádvorja. Má trojuholníkový tvar, pričom z dvoch strán nadväzuje na zastavané územie a zo strany tretej ju vymedzuje Račiansky potok, za ktorým je zatiaľ nezastavaná plocha pokračujúca do poľnohospodársky využívanej krajiny. Vlastný pozemok bol tiež ešte pred približne desiatimi rokmi obhospodarovaný (trvalý trávny porast), následne na ňom boli vykonané výkopové práce súvisiace s pripravovanou výstavbou polyfunkčného komplexu Triangel. K jej realizácii sa však nepristúpilo a pozemok bol ponechaný bez využitia. Menšia výkopová jama (cca 1200 m²) v západnej časti je naplnená podzemnou vodou s hĺbkou do 1 m. Väčšia vo východnej časti postupne sukcesne zarastá bylinnou (trst') a drevinnou vegetáciou (vŕba, topol', svíb). Na lokalite sa nachádza do 40 stromov, rastúcich zväčša po obvode pozemku. Vyrastlejšie stromy z výsadby sú pozdĺž ul. Pri Šajbách (topol' kanadský, slivka mirabelka).

Pre výskyt jednotlivých druhov chránených živočíchov v konkrétnom území má podstatný význam charakter, rozloha a stav v ňom sa nachádzajúcich biotopov a prítomnosť, resp. absencia rušivých faktorov. Chránené druhy sú spravidla viazané na prírodné a prírode blízke typy biotopov.

S ohľadom na vyššie uvedené je možné konštatovať, že posudzovaná lokalita ruderálneho, odprírodneného charakteru nevytvára priestor pre prirodzenú trvalejšiu existenciu chránených druhov živočíchov.

Monitoring priameho výskytu chránených druhov živočíchov na lokalite a podmienok pre ich existenciu.

Monitoring bol vykonaný v mesiaci november 2017. Prebiehal formou priameho vizuálneho pozorovania výskytu a pobytových znakov (napr. stopy, hniezda a pod.) jedincov chránených druhov živočíchov pri terénnej pochôdzke. S ohľadom na ročné obdobie nemožno považovať výsledky priameho pozorovania za komplexné a reprezentatívne, monitoring bol skôr zameraný na posúdenie reálnych podmienok pre trvalú prítomnosť chránených druhov na lokalite. Sústredený bol iba na stavovce. Pre chránené druhy bezstavovcov možno na základe monitoringu iba konštatovať, že s ohľadom na stav niektorých stromov bude vhodné pred ich prípadným výrubom zabezpečiť entomologický prieskum zameraný na xylofágne druhy chránených chrobákov. Výsledky monitoringu stavovcov sú uvedené v nasledujúcej časti.

Ryby

Vodná plocha na lokalite má antropogénny pôvod, jedná sa o zatopenú výkopovú jamu. Prítomnosť rýb nebola zaznamenaná a výskyt chránených druhov možno vylúčiť.

Obojživelníky

Prítomnosť zástupcov tejto skupiny nebola zaznamenaná, čo sa však s ohľadom na ročné obdobie, v ktorom bol monitoring realizovaný, dalo predpokladať. Príležitostný výskyt chránených druhov na lokalite však nemožno vylúčiť (napr. skokan štíhly (*Rana dalmatina*)), s ohľadom na vývoj využívania pozemku v uplynulých rokoch nepredstavuje však lokalita určite kľúčové územie pre lokálne populácie obojživelníkov v danom priestore.

Plazy

Obdobne neboli na lokalite zaznamenané ani plazy, rovnako však nemožno ich výskyt vylúčiť (napr. užovka obojková /užovka obyčajná (*Natrix natrix*), jašterica bystrá /jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*)). Priestor zrejme využívajú príležitostne, podľa meniaceho sa aktuálneho stavu lokality, z hľadiska dlhodobého prežívania miestnych populácií nie je kľúčový.

Vtáky

Skupina s relatívne veľkým počtom synantropných a hemisynantropných druhov a značnou mobilitou. Pri pochôdzke bola zaznamenaná prítomnosť jedincov nasledovných druhov:

- straka obyčajná /straka čiernozobá (*Pica pica*)
- sýkorka veľká /sýkorka bieloľica (*Parus major*)
- vrana čierna /vrana túlavá (*Corvus corone*)

S vysokou pravdepodobnosťou sa na lokalite v priebehu roku vyskytujú aj ďalšie antropotolerantné druhy, najmä z radu spevavce. Predmetný pozemok im poskytuje potravné a v značne obmedzenom rozsahu aj hniezdne možnosti. Na jednom zo stromov bolo zdokumentované hniezdo hrdličky (*Streptopelia sp.*).

Cicavce

Výskyt chránených druhov nebol zaznamenaný. Príležitostnú prítomnosť niektorých (napr. jež bledý/jež východoeurópsky (*Erinaceus concolor*), netopiere) nemožno vylúčiť. Podmienky pre trvalú existenciu im lokalita neposkytuje.

Zhodnotenie vplyvu navrhovanej činnosti na chránené druhy živočíchov a návrh opatrení na minimalizáciu negatívnych vplyvov.

Výstavbou polyfunkčného komplexu RENDEZ VOUS bude nahradený súčasný ruderálny biotop opusteného staveniska urbánnym biotopom s polyfunkčnými budovami, komunikáciami, parkoviskami a plochami zelene. Naďalej bude vytvárať priestor pre sporadický výskyt aj chránených druhov živočíchov, najmä tých, ktoré sú ešte viac antropotolerantnejšie. Priamym vplyvom bude dočasná emigrácia živočíchov počas výstavby, ktorá bude spojená so zvýšenými rušivými vplyvmi (hluk, pohyb áut a pracovníkov, ...). Väčšina druhov je však dostatočne mobilných a nemalo by dochádzať k ich priamemu ohrozeniu. Prípravné práce a zahájenie výstavby spojené s odstraňovaním drevín, bylinných porastov a zánikom vodnej plochy by však nemali byť prevedené v období hniezdenia, rozmnožovania a vyvážania mláďat (marec - august), kedy sú živočíchy najohrozenejšie a nemajú takú možnosť migrácie. Ďalej tiež doporučujeme, aby boli v rámci novo vzniknutých plôch zelene prednostne vysádzané stanovištne pôvodné druhy drevín a dávame tiež na zváženie, zakomponovať do plôch zelene aj nejaký vodný prvok/mokrad', čím by sa zvýšila diverzita priestorov potenciálne využiteľných aj chránenými druhmi živočíchov.

Pri zohľadnení vyššie uvedených opatrení je možné konštatovať, že zánikom súčasného biotopu nebudú žiadnym výraznejším spôsobom negatívne ovplyvnené miestne populácie chránených druhov živočíchov a vplyv je možné hodnotiť ako málo významný.

Literatúra a zdroje informácií

AQUIFER, s.r.o., 2017: Polyfunkčný komplex, RENDEZ VOUS , Zámer
Szabóová O., 2007: Polyfunkčný komplex Triangel, Pri Šajbách, Bratislava, Zámer
Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.
Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
<http://www.enviroportal.sk/sk/eia>
<http://www.sopsr.sk/web/>

Fotodokumentácia

Celkový pohľad na lokalitu

Vodná plocha v západnej časti

Trstinový porast vo východnej časti

Hniezdo chráneného druhu živočícha (hrdlička /*Streptopelia* sp.) na okraji lokality